

SZIMBIÓZIS NAPOK 2019

PROGRAM

2019. május 10–11.

Helyszín: Három Holló, Bp. V. ker. Piarista köz 1.

(bejárat a Szabad sajtó út felől)

<http://szimbiozis.com>

Előzetes program

A rendezvény előtt érdemes visszalátogatni a fesztivál honlapjára.

A programváltoztatás jogát fenntartjuk!

BEKÖSZÖNTŐ

A **Szimbiózis Napok** kulturális antropológiai fesztivált immár 14. alkalommal rendezzük meg **2019. május 10–11-én** a **Három Holló** kulturális központban. Az érdeklődők változatos programokon keresztül ismerkedhetnek meg távoli népek és közelünkben élő közösségek tárgyi és szellemi kultúrájával: életmódjával, tudáskincsével, művészetével, meséivel, játékaival. Sokféle előadás, kerekasztal-beszélgetés, alkotóműhely, kiállítás, film és zenei program várja a látogatókat.

Ízelítő a témákból: szibériai népek; uráli nyelvek kulturális nyelvészeti vizsgálata; újrainduló szociálintropológiai kutatások Közép-Ázsiában; női alkotók a kortárs iráni művészetben; „beszélő házak”; orosz kultúrmozaikok; balinéz családi oltár avatása; változó idők és örök gyakorlatok Kínában; vallási identitások; transznacionális folyamatok; falusi közösségi stratégiák a 21. században; társadalmi egyenlőtlenségek és hatalmi viszonyok; a bölcsészet- és társadalomtudományok hasznosításának lehetőségei és jó példái; alkalmazott antropológia; interkulturalitás az egészségügyben; „az istenek lova” – identitásrepresentációk mongol videóklipekben; terepmunka; képi befogadás; részvételiség; közösségi videózás; üzleti antropológia; oktatás és társadalom; digitális antropológia; a hiány vizuális reprezentációi; magyarok és Magyarország külföldi hallgatók szemével; a globális klímaváltozás kihívásai az antropológiában; neuroantropológia; környezet–kultúra–ember interakciója.

A fesztivál az ismeretterjesztés és a sajátélményű programokon túl célul tűzi ki, hogy a jelenkori társadalmi, kulturális környezet jelenségeire és eseményeire reflektáljon, azokról értelmező módon beszéljen. Különös figyelemmel fordul a változások, az új jelenségek felfedezése, értelmezése felé.

A témafeldolgozáshoz, a felvetett kérdések megvitatásához a fesztivál – a szervezők szándéka szerint, illetve a felvetett témákból adódóan szinte természetes módon – bevonja a határ- és rokon tudományterületek, valamint a művészeti és a civil szféra képviselőit is, hogy találkozási lehetőséget biztosítson számukra, és a különböző megközelítések bemutatásával, az azokra való reflektálással valami több szülessen meg.

Sok felfedezést, izgalmas együttgondolkodást és kellemes időtöltést kívánnak a fesztivál szervezői!

<https://www.facebook.com/szimbiozis.fesztival/>

2019. május 10. PÉNTEK

Programjaink pénteken 14 órakor kezdődnek. Kapunyitás: 13:30-kor.

Péntek 13:30 órától Kiállítás: **Sétáló színek – Walking Colours – Galéria** (-1. szint)

14:00 órától Alkotóműhelyek ▪ **Játék- és mesesarok – Társalgó** (0. szint)

| Szimbólumok | Kavicsfestés | Gyöngyözés | Ősi jelek | Állatfigurák a kultúrákban | Az emberi test |

Péntek 14:00–14:45 – Mozaik terem (-1. szint, jobbra)

Szibériai uráli nyelvek kulturális nyelvészeti vizsgálata

A blokk egy Szegeden futó projektbe enged betekintést, amely szibériai uráli nyelveket etnoszintaktikai keretben kutat. A három előadás egy-egy kulturális antropológiai szempontból is érdekes és szemléletes jelenséget mutat be: a folyó menti népek térérzékelésének egy sajátos vonását, a nganaszanok bonyolult evidencialitásrendszerének (azaz az információforrás nyelvi jelölésének) kulturális nyelvészeti vonatkozásait, illetve magának a keretnek a vázlatos áttekintését. Ez utóbbi során bemutatjuk azokat a korpuszokat is, amelyeket kutatásunk során használunk – s amelyek nem csupán nyelvészeti vizsgálatokra alkalmasak.

Az előadók a Szegedi Tudományegyetem (SZTE) Finnugor Tanszékének munkatársai:

Bíró Bernadett, Sipőcz Katalin és Szeverényi Sándor.

Péntek 14:00–15:15 – Nagyterem (-1. szint, balra)

Terepszemle 1. – A kulturális sokszínűség a terepmunka tükrében

Előadások, filmvetítés és beszélgetés a kortárs terepmunkáról

A 21. századi terepkutató antropológus vagy társadalomkutató már egy megváltozott terepen találja magát, és nem olyan közösségekre fog bukkanni, mint Malinowski vagy Lévi-Strauss. A globalitás és a kultúra állandó változásaival kell számolnia, melynek oka a globalizáció. A különféle társadalmi jelenségek sokfélesége, újszerű alakzatai egy úgynevezett kortárs krízishez vezetnek. A szekció résztvevői arra tesznek kísérletet, hogy bemutassák milyen is korunk terepmunkás gyakorlata, mit jelent terepen lenni, milyen kérdéseket vet fel az Én és Te, illetve a Mi és Ti viszonylata.

A szekció szervezője és moderátora:

Tóth Judit Gabriella (BCE Társadalmi Kommunikáció Doktori Iskola, TKDI).

Előadások:

1. *Nagy Károly Zsolt* (MTA BTK NTI; SRTA): **Virtuális egyház? Online módszerek a vallási identitások kutatásában**
2. *Tóth Judit Gabriella* (BCE TKDI): **„A halál mezsgyéjén jársz, Te is!” A halálkép megjelenése Magyarország, Svájc és Németország kortárs terepein**
3. *Simon Erzsébet* (PPKE BTK): **Magyarok a világ különböző tájain**
4. *Tóth Gábor* (ELTE BTK Néprajzi Intézet): **Emlékező közösségek, múlt, terepmunka**

A folytatásban:

5. *Biczó Gábor* (DE GyGyK) – *Szabó Henriett* (DE): **Kisvilágok I.** Filmvetítés és beszélgetés.

▪ Az előadások absztraktjai itt olvashatók: [Terepszemle](#)

Péntek 15:00–15:45 -- Mozaik terem (–1. szint, jobbra)

Újrainduló szociálintropológiai kutatások Közép-Ázsiában: Magyar Manasz, Karakalpak Csodaszarvas

2017 decembere és 2018 októbere között Somfai Kara Dávid Belső-Ázsia-kutató kollégámmal háromszor jártunk Közép-Ázsiában, hogy helyi nyelveken tartott előadásokon ismertessük a 19. század második felében és a 20. század elején kazak, kirgiz és karakalpak földön járt magyar tudós utazók eddig jórészt csak magyarul elérhető kutatási eredményeit a helyi értelmiség képviselőivel. Így lehetőség adódik a szovjet rendszer előttre visszanyúló magyar kutatási eredmények közvetlen visszacsatolására a helyi értelmiség recens identitáskeresési folyamatába és egyben ennek kutatására. Az is összeköti ezeket az utazásokat, hogy magyar utazók helyi származású munkatársakkal tértek haza, akik segítségével itthon is folytathatták Belső-Ázsiában megkezdett kutatásaikat. A közös kutatások eredményeinek bemutatása, reményeink szerint, új közös kutatások kiindulópontjai lehet.

Előadó: *Sántha István* és *Somfai Kara Dávid* (MTA BTK Néprajztudományi Intézet).

Péntek 15:25–16:30 -- Nagyterem (–1. szint, balra)

Terepszemle 2. – Kisvilágok I.

Filmvetítés és beszélgetés a kortárs vidék kisvilágairól

Claudio Magris kortárs olasz író szerint minden hely, legyen az a külső szemlélő számára az első pillantásra bármilyen érdektelen vagy kicsiny, valójában az ott élők perspektívájából megfellebbezhetetlen módon a világ közepe. A legfontosabb világ, ahol egy egész élet leélését követően sem kell úgy éreznie az embernek, hogy bármi fontosból kimaradt volna.

A rendszerváltást követő magyarországi vidék kisvilágainak a szemünk előtt lejátszódó és mégis rejtve maradó folyamatait közelebbről szemlélve, a helyiek elbeszéléseit hallgatva, úgy tűnik, fontos kérdés, hogy Magris derűlátása esetünkben is indokolt-e. A kortárs vidék kisvilágairól, a helyről, az ott élők mondhatnak hiteles ítéletet, és tapasztalataink szerint érdemes odafigyelni szavaikra.

A *Kisvilágok* dokumentumfilm-sorozat első részében Kisköre társadalmi-közösségi viszonyait mutatjuk be.

Alkotók: *Biczó Gábor* (Debreceni Egyetem GyGyK Társadalomtudományi Tanszék) és
Szabó Henriett (Debreceni Egyetem, Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola).

A beszélgetést vezeti: *Biczó Gábor*.

Péntek 16:00–17:15 -- Mozaik terem (–1. szint, jobbra)

Az orosz állam és a szibériai népek – evenkik, burjátok és szahák

Előadások és kerekasztal-beszélgetés

Három, Szibériát kiválóan ismerő kutató mutatja be és vitatja meg azt, hogy milyen lehetőségei, esélyei és milyen problémái vannak az egyes népeknek, közösségeknek a nagy orosz birodalom peremén. Szibéria nemcsak etnikai szempontból az egyik legszínesebb területe Euráziának, hanem szabályozási és gazdasági tekintetben is. Az előadások és az azt követő kerekasztal-megbeszélés során a résztvevők célja az, hogy a magyar néprajzi/antropológiai kutatásoknak ezt a hagyományosan fontos területét az érdeklődők számára bemutassák. A program során Oroszországban hosszú távú (akár többéves) terepmunkát végzett kutatók adnak számot változatos tapasztalataikról, megvilágítva azt, hogy milyen helyi sajátosságai és milyen általános vonásai vannak egy-egy oroszországi nép és az állam viszonyának.

Előadások:

1. *Tatiana Safonova* (CEU Szociológia és Szociálintropológia Tanszék): **Az orosz állam és az evenkik**
2. *Sántha István* (MTA BTK Néprajztudományi Intézet): **Az orosz állam és a burjátok**
3. *Mészáros Csaba* (MTA BTK Néprajztudományi Intézet): **Az orosz állam és a szahák**

Péntek 16:45–17:45 -- Nagyterem (–1. szint, balra)

Humántudomány akcióban – Tudós a faluban

Kerekasztal-beszélgetés

Az „alkalmazott bölcsészet”, „alkalmazott társadalomtudomány” kifejezés gyakran paradoxonként vagy egyenesen lehetetlen vállalkozásként kerül be a köztudatba. Van-e létjogosultsága? Hogyan lesz alkalmazott tudomány a néprajz vagy a történelem? Mit adhat egy bölcsész vagy egy társadalomtudós egy településnek, és mit kap (kap-e) cserébe? Milyen módszertannal érdemes együttműködni egy település lakóival? Milyen etikai kérdéseket vetnek fel az alkalmazott kutatások? Megfelelhet-e egy alkalmazott kutatás a mély részvételiség elvének, miközben megélhetést is nyújt a kutatónak? Milyen szervezeti lehetőségek vannak alkalmazott kutatások lebonyolítására?

A kerekasztal résztvevői településekkel foglalkoznak és interdiszciplináris csoportokban dolgoznak építésként, humánökológusként, etnográfusként vagy történészként. A beszélgetés azt járja körbe, hogy milyen feltételei, lehetőségei vannak a szakmákon túlmutató együttműködésnek, és hogyan válhat a közösség javára egy kutatás eredménye.

Résztvevők: *Kálmán Kinga* (településrendező, települési főépítész, EKO Építész Kft.),
Plachi Attila (humánökológus, közgazdász, Kóspallagi Ökotájház),
Balogh Pál Géza (PhD hallgató, PTE BTK Néprajz – Kulturális Antropológia Tanszék, Kóspallagi Ökotájház),
Vida Bence (ELTE TÁTK, Open History).

Moderátor: *Bayer Árpád* (Open History).

Péntek 17:30–18:15 -- Mozaik terem (–1. szint, jobbra)

Terepen „otthon”, Oroszországban és Erdély ismeretlen vidékén

Kihívások, tapasztalatok, tanulságok

Három hosszú távú terepmunkát végeztem eddig, különböző helyeken, témákban és életkorban, illetve családi állapotban. Az első egy „anthropology at home” kutatás volt, itt a rontással (boszorkánysággal) kapcsolatos képzeteket és társadalmi szerepüket, a hozzájuk kapcsolódó gyakorlatokat vizsgáltam; olyan dimenzióját a helyi valóságnak, amelyet igyekeznek rejtve őrizni. A második idegen kultúrában végzett kutatás volt. Családostul költöztünk Oroszországba, nyelvet tanultam és egy férfidominanciájú egyházi közegben kutattam, többek között egy szerzeteskolostorban. Harmadszor egyedül mentem terepre, gyerekeim közben nélkülem töltöttem négy nyarat. Egy ismerősnek tűnő, mégis nagyon más erdélyi világban kutattam, újra egy kolostor közelében, de egész más kihívások voltak, más közeg és más téma. Ezeknek a kutatásoknak a különbségeire és tanulságaira szeretnék reflektálni, és arra, hogy mivé tettek engem, milyen változásokat hoztak az életembe, hogyan alakították azt, amit megfigyelek és megírok, illetve azt, ahogyan gondolkodom és élek.

Előadó: *Komáromi Tünde* (KRE BTK, Társadalom- és Kommunikációtudományi Intézet).

Péntek 17:30–19:00 -- Alkotóműhely – Társalgó (0. szint)

Ősi jelek a mindennapjainkban – időtlen formák változó jelentése

Ismeretterjesztő kézműves foglalkozás

A résztvevők megismerkedhetnek a történelem előtti korokból származó, változatlan alakban fennmaradt jelek mindennapos használatával a díszítőművészetben és az adathordozásban. Elkészíthetik saját információt is hordozó tárgyaikat írható/festhető felületű köveken, vagy testen hordozható formában, gyöngyökből, termésekből, kagylókból ősi minták vagy új elképzelések alapján.

A foglalkozást vezeti: *Kovács Henriett* kulturális antropológus és *Kovács Lilien* képzőművész-hallgató.

Péntek 18:00–20:00 -- Nagyterem (–1. szint, balra)

Business Anthropology 3.0

Antropológia az üzleti világban – előadások és poszterprezentációk

A *Business Anthropology* szekció idén is a tudományokon átívelő tudásképzés fontosságát helyezi középpontba, hiszen arra keressük a válaszokat, hogy miképp jelenhet meg az üzleti világ különféle kontextusaiban az antropológia tudáskészlete. 2019 májusában az üzleti antropológia klasszikus tématerületeiből a fogyasztásemélet és a marketing(kommunikáció) szakterületei kapnak hangsúlyosabb szerepet, de a szervezeti működés és a turizmus antropológiai aspektusai is szóba kerülnek.

Szekcióvezető: *Mitev Ariel* és *Kántor Barbara* (Budapesti Corvinus Egyetem, BCE).

Előadások:

1. *Csordás Tamás* – *Markos-Kujbus Éva* (BCE): **Netnográfia a turizmusban**
2. *Mitev Ariel* (BCE): **A szimbolikus csere gazdasági és antropológiai aspektusai**
3. *Horváth Dóra* – *Cosovan Attila* (BCE): **A hála gazdasági és antropológiai vonatkozásai**
4. *Hires-László Kornélia* – *Horzsa Gergely* – *Letenyi László* (BCE): **A többnyelvűség jót tesz az üzletnek. Egy nyelvitájkép-kutatás eredményei**
5. *Somodi Balázs* (IBS): **Menedzsel evolúció: üzleti transzformációk antropológiája**
6. *Kántor Barbara* (BCE): **Az ízlés mint kulturális alakzat**
7. *Neulinger Ágnes* – *Kántor Barbara* (BCE): **A társadalomtudományi tudás alkalmazhatósága a marketing oktatásában: etnográfiai poszterprezentációk**

Poszterprezentációk:

Ízelítő a BCE MA I. éves marketing szakos hallgatóinak fogyasztáseméleti etnográfiai kutatásaiból

Péntek 18:30–19:25 -- Mozaik terem (–1. szint, jobbra)

A hiány vizuális reprezentációi kutatási és művészeti szempontból

Panelbeszélgetés a társadalmilag elkötelezett művészet lehetőségeiről és kihívásairól

A beszélgetés a társadalomtudományi kutatási elvárásoknak is megfelelő, társadalmilag elkötelezett művészeti projektek elméleti és gyakorlati kihívásait célozza körbejárni kutatók és művészek segítségével, egy konkrét példán keresztül.

A közép-kelet-európai régió hátrányos helyzetben, települési és társadalmi szegregációban élő lakossága vizuális reprezentációjának általánosan elterjedt jellemzői a kiszolgáltatottságban megjelenő függőségi viszonyok, erőtlenség és apátia, az önmagukért cselekvés és a megoldásokat kereső tettekkészség hiánya. Helyzetük statikus és kilátástalan ábrázolása nemcsak a tömegtájékoztatást egyre erőteljesebben uraló közmédiára, de az olykor szakmaibb – civil és/vagy társadalmi problémák vizsgálatára érzékenyebb – rétegmédiára is jellemző. A mainstream reprezentációs sémák sokszor figyelmen kívül hagyják az egyéni, de akár közösségi, az adott körülményekhez szükségszerűen, de egyben leleményesen alkalmazkodó mindennapi megoldásokat, ezzel kizárva a szegregátumban élők tapasztalatait és nézőpontját.

„*Hétköznapi hiánycikkek*” címmel készül a PAD csapata a 2020-as OFF Biennáléra egy olyan projekttel, melynek célja a mainstreamtől eltérő vizuális reprezentáción keresztüli társadalmi érzékenyítés, másrészt pedig egy performatív, társadalmilag elkötelezett, részvételi alapú művészeti megfogalmazás.

A beszélgetés résztvevői: *Dr. Varga Tünde*, a Magyar Képzőművészeti Egyetem docense; és a PAD csapata: *Berecz Diána* (kulturális antropológus), *Bozsay Dániel* (képzőművész), *Máté Dániel* (képzőművész), *Jaskó Bálint* (színész), *Neogrady-Kiss Barnabás* (fotográfus), *Papp Gergely* (társadalom-földrajzos).

A program szervezője: *Berecz Diána* (PAD Alapítvány a Környezeti Igazságosságért).

<https://pad.network>

Péntek 19:35–20:15 -- Mozaik terem (–1. szint, jobbra)

Antropocén antropológia – A globális klímaváltozás kihívásai az antropológiában

Előadás és beszélgetés

Az antropológia és a néprajztudomány már elnevezésében is azt sugallja, hogy az embert, az emberek csoportjait kutatja. Mindazt tehát, ami kulturális/társadalmi jelenség, a természet pedig e nézet szerint mindaz, ami nem kulturálisan, társadalmilag megteremtett, hanem már korábban, attól függetlenül is létező. Vagyis mindkét diszciplína azt a karteziánus szemléletet közvetíti, amely a kultúrát/embert és a naturát/nem embert elkülöníti egymástól, létrehozva a természet és társadalom kettősségét. Az ökológiai antropológia és a hagyományos ökológiai tudás (TEK) jelenleg uralkodó szemlélete követi a fenti kettősséget és a természettudományos kutatások eredményeit adottságként kezeli, a kulturális és társadalmi jelenségek között pedig megkülönbözteti a racionális és irracionális (együttal vallásos) elemeket, mely utóbbiakat a természettudományos szemlélet által legitimált tudástól elválasztva kezeli.

E szemlélettel kapcsolatban ma több gond merül fel. Elsőként a Földön az emberi tevékenység immár olyan befolyásossá vált, hogy az a globális geofizikai hatóerők egyike lett (antropocén). Vagyis a természet és az ember közötti különállás globálisan megkérdőjeleződik. Az antropológiának ebben a helyzetben újra kell gondolnia fogalmi készletét, a planetáris gondolkodás által hozott új anthropos, bio és geo rendszerekhez alkalmazva azokat, annak érdekében, hogy lépést tartson azokkal a törekvésekkel, amelyek egy újfajta kollektivitásról és a felelősségvállalásról szólnak.

Az előadásban szibériai terepmunkám példáján keresztül kívánom bemutatni azt, hogy milyen esélyei és korlátai vannak az antropocén kor antropológiájának.

Előadó: *Mészáros Csaba* (MTA BTK Néprajztudományi Intézet).

Péntek 20:25–21:00 -- Mozaik terem (–1. szint, jobbra)

Kína: Változó idők – Örök gyakorlatok

Az előadás Kína társadalmainak régi időkől örökölt, máig ható életstratégiáiba és működési mechanizmusáiba enged bepillantást. Az érdeklődők megismerkedhetnek a kevésbé látható kulturális állandósággal korunk gyorsan változó díszletei között a modern Kínában, valamint ennek szerepével a globális nagyhatalommá vált ország külföldön lévő érdekeltségeinek perspektívájából szemlélve.

Előadó: *Kovács Henriett* kulturális antropológus.

Péntek 21 órai kezdettel -- Nagyterem (–1. szint, balra)

„Ahhoz képest” koncert

Orosz dallamok kultúrtörténeti betekintéssel

Bodó László és Szekeres Péter zenei együttműködése majd negyedévszázados már, több formációban zenéltünk együtt, de leghuzamosabb ideig a Galapagos zenekarban játszottunk.

Ezúttal „Ahhoz képest” néven jelentkezünk. Mint ahogy a név is takarja, ezzel a duóval elsősorban feldolgozásokat játszunk. Ezúttal egy orosz dalcsokorral készülünk: Viszockij, Bulat Okudzsava, Akvárium (és több más szerző) dalait játsszuk ebben a programban; az adott dalról és szerzőről egy kis bemutatót készítünk, amely által némi kor- és kultúrtörténeti betekintést is kapunk a 20. század Oroszországába.

Fellépők: *Bodó László* és *Szekeres Péter*.

2019. május 11. SZOMBAT

Szombati programjaink 10 órakor kezdődnek. Kapunyitás: 9:40-kor.

Szombat 10 órától

| Kiállítás | Alkotóműhelyek | Játéksarok | Népek meséi és mítoszai | Könyves stand |

Szombat 10:00–11:15 -- Nagyterem (–1. szint, balra)

Méhkerék – Egy falusi közösségi stratégia a 21. században

Hogyan alakul át a falu társadalma? Miért az orvosi pálya a legnépszerűbb a fiatalok körében? Milyen út vezet az (orvosi) egyetemre, és hogyan reagál a városba költözésre a faluközösség?

A méhkeréki orvosokat tömörítő portrékötet bevezető tanulmányában ezekre a kérdésekre keressük a választ egy interdiszciplináris és meglepően fiatal kutatócsoporttal. Több szempontból különleges a kutatás: célzottan kellett választ adni egy kérdésre egy különleges terepen.

Méhkerék az egyetlen magyarországi román többségű település. A Békés megyei faluhoz „külön útlevel kell”, ahogy a helyiek mondják: magyarnak román, románnak magyar. Méhkeréki.

A kutatócsoport tagjai: *Bodonyi Orsolya* (történész MA hallgató, ELTE BTK); *Lajkó Gergely* (etnográfus, Néprajzi Múzeum); *Vida Bence* (szociológus, ELTE TÁTK).

A kutatás koordinátora: *Bayer Árpád* (Open History).

Szombat 10:00–11:15 -- Mozaik terem (–1. szint, jobbra)

Hungaricum: International insight of The Culture

Anthropological analysis of Hungary and Hungarians presented by the international students of the Cultural Anthropology MA Program, ELTE TÁTK

Az ELTE TÁTK angol nyelvű kulturális antropológia mesterképzés nemzetközi hallgatóinak antropológiai analízise Magyarországról és a magyarokról. ■ A szekció nyelve: angol.

Today, with the world slowly becoming a ‘global village’, one of the current debates analyzes the relationships between Nation-States, culture(s) and human groups. The subject of this section, aims to review the Hungarian culture from an ‘international eye’, considering that our group of new anthropologists consists of people coming from different parts of the worlds (Albania-Macedonia, Ecuador, Egypt, Georgia, Hungary, Indonesia, Mexico, Mongolia and Philippines). We will present our stories and experiences while living in Budapest and discuss our perspectives on the local people as well as the Hungarian society. What can a foreigner observe for the first sight? And how does these first perceptions transform through time? What makes this place particular and what are the similarities/differences with other places? Our questions take various turns starting from asking ourselves if it's possible to undertake the challenge of anthropologists to provide objective pictures of the reality and what surrounds us? Finally, we hope that this section will help us understand and interpret contrasting approaches to cultures and Hungarian culture viewed from several prisms – political, social, economical and religious.

Participants: *Diana Vallejo Robalino, Trime Halili, Neil Cezar L. Sapungan, Michael Magdy, Rusudan Margiani, Alejandra Mayer, Dono Dorjpagma, Anggi Septia Irawan, Gergő Berta.*

Coordinator: *Szandra Szabó.*

Szombat 11:30–12:15 -- Nagyterem (–1. szint, balra)

Egy balinéz családi oltár avatása

A 2007/2008-as tanévben Dharmasiswa RI ösztöndíjasként kint éltem Jáva szigetén (batik és wayang szakon tanultam a PPPPTK Kesenianon, a Yogiakartától északra fekvő Klidon településen). Az év során Lombokra és Balira is ellátogattam. Gunungan és Kuningan között meghívtak egy generációk óta esedékes családi oltár avatására, amelybe beleidézik az ősök szellemeit. A Szimbiózis fesztiválon az ősök oltárának avatási ceremóniájáról tartok vetített képes előadást.

Előadó: *Vermes Veronika Borbála* kulturális antropológus, néprajzkutató, a Társadalomismeret tanára és bábszínész.

Szombat 11:30–12:30 -- Mozaik terem (–1. szint, jobbra)

Mira intercultural community – Colour your mind!

Bemutkozik a Mira interkulturális közösség. Az Artemisszió Alapítvány és a Mira angol nyelvű programja.

The Artemisszió Foundation is working on the building and developing of the Mira intercultural community since 2017. Both locals from Budapest, foreigners and migrants with and without refugee background are participating in Mira. The central element of the community organization is the Council: the most active, and most committed members of the Mira team are figuring out the programs and organizing and realizing them in workgroups. Our programs largely serve community building and the personal development of our participants, including organizing and carrying out language courses, mentoring programs, soccer team, yoga, excursions, joint cooking and celebrations. In addition, we have a lot of programs with the aim to include locals, share experiences, intercultural sharing and learning: Baby-Mum Club, Change the Climate Group, Love Movie Club, Creative Hub, Taste Mira! etc., all in our 9th district community space, in MiraDoor.

The program is presented by *Azadeh Zandi* and *Ramin Shamsi*, members of the Mira Council. Coordinator: *Teréz Pataki* (Artemisszió Foundation, Mira). <https://artemisszio.eu/mira/>

- Related program: **Intercultural board games – 13:00–15:00 – Társalgó / Hall**

Szombat délelőtt és délután -- Játéksarok, Alkotóműhely – Társalgó (0. szint)

Kézműves foglalkozások

Mozaik ▪ Recycling ▪ Mexikói csörgődob ▪ Fonalműhely ▪ Tárgykészítés termésből, kagylóból, gyöngyből

Játék a Világ!

Mesék, mondókák ▪ Színezők ▪ Táblás játékok ▪ Népek játécai

Alkossunk és játsszunk együtt!

Szombat 12:30–12:55 -- Nagyterem (–1. szint, balra)

Akcióantropológia az NDK-ban

Az 1960-as évek közepére az NDK elég erősnek érezte magát, hogy a Szovjetunió mellett a fejlődő világban a szocializmust elősegítő lépéseket tegyen. Ennek egyik formája „etnográfiai-szociológiai” terepkutatások végzése volt, elsősorban Afrikában; végzőik külügyi szolgálatban is megtalálhatók voltak. 1973 után a terepkutatások elmaradtak, az állam az érdeklődés és a jelenlét más formáit preferálta.

Előadó: *Sárkány Mihály* SHC / senior kutató (MTA BTK Néprajztudományi Intézet).

Szombat 12:40–13:40 -- Mozaik terem (-1. szint, jobbra)

Sokszínű antropológia – körkép a miskolci antropológusok kutatásaiból

A Miskolci Egyetem Kulturális és Vizuális Antropológia Tanszék (ME KVAT) hallgatóinak előadásai

Kolozs Kinga: Változó oktatási színterek: egy duális képzés résztvevő megfigyelésen alapuló vizsgálata

Miként mutatkozik meg az antropológiai tekintet számára a duális képzés működése a gyakorlatban? Hasznos-e ez a fajta képzési struktúra a **leszakadó társadalmi csoportok felzárkóztatásában**? A tapasztalatok alapján vajon ez rövid távú megélhetési stratégia vagy inkább kitörési lehetőség, a társadalmi mobilitás egy lehetséges útja? Mit gondolnak ugyanerről az oktatók, a diákok és a cégvezetők? Hol érnek össze és hogyan ütköznek a különböző perspektívák, és milyen új viszonyokat, konfliktusokat és stratégiákat hoz létre a duális képzés egy iskola társadalmában?

Palásthy István: „Akinek nincs kutyája, maga ugat este”

Az állatok társadalmi helyzetének kulturális antropológiai vizsgálata

Miként vizsgálható az antropológiában az állatokhoz fűződő társadalmi viszonyok sokfélesége a 21. század elején? Hogy viszonyulnak a kutyákhoz a **szegregált településrészek** lakói? Milyen az állatok helyzete és értéke a **vegán** életmódot folytató emberek szerint? Mi jellemzi a **városi** kutyatartókat? Mindehhez miként kapcsolódik a **jogi** gyakorlat; hogyan értelmezi az állatokat, és milyen kötelezettségeket ró az állattartókra? Milyen színtereken okoz napjainkban konfliktusokat és párhuzamosságokat az állatok társadalmi helyzetének sokszínű értelmezése és az állattartás változatos gyakorlata?

Papp Gergely: Települési szegregátumban élők egészségének, egészségképének környezeti és társadalmi meghatározottsága – Egy formálódó alkalmazott antropológiai kutatás tapasztalatai

Hogyan jelenik meg a többségében romák lakta szegregált településrészek lakosságának mindennapi tapasztalatában a közszolgáltatásokhoz való hiányos hozzáférés? Hogyan kapcsolódik ez össze a többségi társadalomtól eltérő **lakókörnyezeti térhasználattal**, a **magánszféra** kitágulásával a köztérbe, de egyben a privát terek elérhetőségének és intimitásának a leszűkülésével? A **környezeti ártalmak** és **lakhatási bizonytalanságok** hogyan teremtik meg a folyamatos átmenetiség és röghöz kötöttség megélésének kettősségét? A többségi társadalommal való kapcsolódások hogyan jelennek meg a telepen élők egészséghez, önmagukhoz és lakókörnyezetükhöz való viszonyulásaiban?

- A kutatás a PAD Alapítvány a Környezeti Igazságosságért (<https://pad.network>) csapatának projektje, miskolci MA szakdolgozati terep.

A program szervezője: *Lajos Veronika* (ME KVAT).

Szombat 13:00–15:00 -- Játéksarok – Társalgó (0. szint)

Intercultural board games ▪ Táblás játékok + interkulturális találkozások

Közös játék a Mirával

Every meeting is a chance to spend some time in a multicultural group while playing interesting and smart games from different countries. Basically, you come to have fun, which is why we all love playing board games. But it's also an occasion for you to share with others traditional games from your home country or your knowledge about some particularly great games. Take up the challenge and grab a unique opportunity to learn more about several different cultures and make new friends from all over the world!

Szombat 13:00–13:45 -- Nagyterem (-1. szint, balra)

Az antropológia haszna – a kutatástól az akcióig

Előadás és beszélgetés egy kulturális antropológiai kutatás hasznáról, a kutatás során megszerzett tudás felhasználhatóságáról egy hátrányos helyzetű cigány közösség mindennapjaiban

10 éve dolgozom egy hátrányos helyzetű romungro közösségben, Pest megyében. Itt végzett kutatásom elsősorban arra a kérdésre kereste a választ, hogy milyen adaptációs utakat választ egy, a magyar társadalmi környezetben átlagosnak mondható cigány kisebbségi közösség, és milyen előítéletekkel és nehézségekkel találja magát szembe „normakövető” hajlandósága ellenére is. Vizsgálataim középpontjában először a roma gyerekek továbbtanulási stratégiái, később a roma nők munkaerőpiaci elhelyezkedése állt. 10 éves munkám során több rövid kutatást, majd egyéves állomásozó terepmunkát végeztem. Felhasználva a vizsgálataim során a cigány közösségről szerzett tudást, hat éve többedmagammal alapítottam egy tanodát hátrányos helyzetű gyerekeknek, három éve korai fejlesztést indítottunk el hátrányos helyzetű, fiatal anyáknak, és egy éve koordinálunk egy felnőttképzési projektet alacsony iskolai végzettségű felnőtteknek.

10 év tapasztalata alapján előadásomban a következő kérdésekre keresem a választ: Milyen módon használható egy kulturális antropológia módszerével végzett kutatás anyaga abban, hogy a kutatott közösségben jól működő, a közösség igényére épülő, sikeres projekteket indítsunk? Milyen módon, milyen csoportokra és egyénekre épülnek ezek a projektek? Az antropológus kutatói szerepéből adódó közösségi helye hogyan befolyásolja a tanoda és más közösségi projektek működését?

Előadó: *Bakó Boglárka* (ELTE TáTK Kulturális Antropológia Tanszék; Csodaműhely Egyesület).

A beszélgetést vezeti: *Prónai Csaba* (ELTE TáTK Kulturális Antropológia Tanszék).

Szombat 13:50–14:50 -- Mozaik terem (-1. szint, jobbra)

Társadalmi egyenlőtlenségek és hatalmi viszonyok

Erdélyi Társadalom lapszámbejelentő – kerekasztal-beszélgetés

Kortárs társadalmunkban szerte a világon megfigyelhető a különféle **populizmusok** és a mindennapi **nacionalizmus** megerősödése, miközben fokozódnak a társadalmi és kulturális **egyenlőtlenségek**, és kialakulnak a hatalom és az elnyomás, illetve az ellenállás alakzatai. Ezek a tartós vagy mélyülő egyenlőtlenségek sajátosan érintik **kisebbség és többség** viszonyát, státusz, társadalmi nemi, szexuális, etnikai és más vonatkozásokban is. A beszélgetés az egyenlőtlenség, **kirekesztés**, hatalmi viszonyok, **ellenállás** és **felelősség** problémáját tárgyalja konkrét eseteken keresztül, az érintettek szemszögéből, értelmezésre törekedve és kritikusan – akár szembenézve a kutató saját szerepével és felelősségével is.

A kerekasztal-beszélgetés apropóját az *Erdélyi Társadalom* társadalomtudományi folyóirat antropológiai lapszámában megjelent tanulmányok adják, amelyek például a következő témákat tárgyalják: egészségügyi ellátások nyelvi hátrányai; hatalom, **genocídium és nemi erőszak**; a **társadalmi szolidaritás**, felelősségvállalás és a kortárs önkéntesség viszonya a 2015-ös **migrációs hullámra** adott civil válaszreakciók esetében; továbbá a sztereotípiák és a megtapasztalt **kulturális másság** összefüggései; a **Csíki Sör** fogyasztása és **identitáspolitikai** kontextusai a lokális mindennapi diskurzusokban; a társadalmi igazságtalanság és az **egyenlőtlenség politikája**.

Beszélgetőtársak: *Lator Anna* (DemNet, ELTE TáTK ITDP), *Sándor Cecília* (BCE TKDI), *Szálkai Kinga* (ELTE TáTK), *Zakariás Ildikó* (MTA TK Kisebbségkutató Intézet).

Moderátor: *Patakszalvi-Czirják Agnes* (MTA TK Kisebbségkutató Intézet).

A program szervezője: *Geambaşu Réka* (BBTE Szociológia Tanszék) és *Lajos Veronika* (ME KVAT).

<https://erdelyitarsadalom.ro>

Szombat 14:00–15:30 -- Nagyterem (–1. szint, balra)

Beszélő Házak: Kőszeg

Lakók, életutak, társadalom- és kultúrtörténet – Előadás és beszélgetés

A térképeken megjelölt helyek kevés információt hordoznak, csupán a 'Hol és mi áll ott?' kérdésre kapunk választ. Az utcákon járva házakat látunk; ha műemlék, szerepel az alapítás dátuma és az építész neve. Kutatásunk középpontjában a helyrajzi szám alatt élt lakók vizsgálata áll. A kőszegi Jurisics tér házainak, tulajdonosainak, lakóinak, szolgálóinak és gyermekeinek életútját tárjuk fel. Interdiszciplináris megközelítést alkalmazunk, amelybe bevonjuk a társadalom- és kultúrtörténeti, történeti antropológiai és szociológiai módszereket. Arra törekszünk, hogy, amennyire ezt a fellelhető levéltári források lehetővé teszik, rekonstruáljuk a mindenkor lakók hétköznapi életének egyes mozzanatait, kommunikációs eszköztárakat, életmódjukat.

Résztevők: *Mátay Mónika, Trádler Henrietta, Söptei Imre, Mizsei Zoltán, Bokányi Péter.*

<http://talkinghouseseurope.com>

Szombat 15:00–16:30 -- Mozaik terem (–1. szint, jobbra)

A digitális antropológia diszkrét bája

Mit jelent a digitális és mit az antropológia a 21. század elején? – Replika-kerekasztal

Vajon mit takar a digitális kultúrakutatás, és melyik társadalomtudományi területhez köthető? Mi lehet a különbség a digitális etnográfia és a digitális antropológia között? Az új technológiák használatát és annak kulturális, társadalmi hatásait etnográfiai módszerekkel és az antropológiai kultúrafelfogás mentén vizsgáló kutatási irányzatok nagyon sokféle elnevezéssel bírnak: kiberantropológia, internetetnográfia, virtuális etnográfia, online etnográfia, netnográfia...; de vajon mi lehet ezekben a közös, és mik lehetnek az eltérések? Milyen lehetett az internet és az új média társadalomtudományos vizsgálatának kezdeti időszaka? S mit jelentett az internet és a világháló a 90-es évek Magyarországon? Kik voltak a dolog úttörői, és milyen színtereken mutatkozott meg az új média (pl. ABCD Interaktív Magazin, „EDU-világ”, Mosaic)?

A kerekasztal-beszélgetés, amelynek apropóját a *Replika* társadalomtudományi folyóirat 108–109. lapszámában megjelent digitális antropológia blokk adja, a társadalomtudományoknak ezt az innovatív kutatási területét (módszerét és megközelítésmódját), illetve a média-, digitális és virtuális etnográfia irányzatát tárgyalja, és esettanulmányokon keresztül szemlélteti a különböző megközelítések alkalmazását a tudományos vizsgálatokban.

Beszélgetőtársak: *Béres-Deák Rita* (CEU), *Mester Tibor* (PTE KMT), *Nagy Károly Zsolt* (MTA BTK NTI), *Szakadát István* (BME), *Szűjártó Zsolt* (PTE KMT).

Moderátor: *Lajos Veronika* (ME KVAT).

A program szervezői: *Mester Tibor* és *Szűjártó Zsolt* (PTE Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék), valamint *Lajos Veronika* (Miskolci Egyetem Kulturális és Vizuális Antropológiai Tanszék).

<http://www.replika.hu>

Szombat 15:45–16:30 -- Nagyterem (–1. szint, balra)

Női alkotók a kortárs iráni művészetben

A női alkotók, művészek fontos társadalmi szerepet töltenek be jelenleg hazájukban, Iránban. Munkásságuk rálátást enged a kortárs iráni társadalomra, annak realitásaira, a nők társadalmon belüli reprezentációjára, valamint a női lét megélésének különböző formáira.

Elsősorban művészettel, azon belül előadó-művészettel foglalkozom, ezért állandósult kérdéssé vált számomra, hogy munkánkkal, művészetben való tevékenységünkkel milyen formában, milyen attitűddel és hogyan tudunk reflektálni releváns társadalmi problémákra. Az iráni terepmunkáim során az izgatott leginkább, hogy a kortárs iráni művészet hogyan funkcionál, miként reflektál és fogalmaz meg bírálatot az

aktuális politikai rendszerrel szemben. Mindezt a maga sajátos, burkolt formájában. Előadásomban az ezzel kapcsolatos tapasztalatokat mutatom be.

Előadó: *Levkó Esztella* színművész, kulturális antropológus, az ELTE TáTK Szociológia Doktori Iskola hallgatója; doktori disszertációját az iráni underground női mozgalmakról írja.

Szombat 16:45–18:00 -- Nagyterem (-1. szint, balra)

MyStreet – részvételi videózás

A MyStreet antropológiai projekt módszerei és magyarországi adaptációjának lehetőségei

A Romakép Műhely programja

„Minden utcának megvan a története, de nem mindegyikről készül film. Forgasd le te!” – ezzel a felhívással jelent meg a MyStreet-mozgalom az angol nyilvános térben. A Londoni Egyetemen alapított közösségi videótérképre bárki feltöltheti rövid videóját a saját utcájáról, környezetéről. A program segítségével olyan marginalizált csoportok is elkészíthetik a saját képüket, akik hagyományosan legfeljebb a tárgyai szoktak lenni a híradásoknak.

Mi az a részvételi videózás? Hogyan használják az antropológusok a videózás eszközt a hétköznapi élet kutatásához? Miért jó, ha már iskolás korban megtanulnak a diákok filmet készíteni? Például ezekre a kérdésekre is választ kaphatsz, ha eljössz a Romakép Műhely programjára. Ennek keretében bemutatunk néhány MyStreet-videót, majd meghívott vendégeinkkel beszélgetünk arról, hogy a videózás milyen szerepet tölthet be egy közösség életében.

A beszélgetés résztvevői: *Biczó Gábor, Cseke Balázs, Dallos Csaba, Haragonics Sára, Müllner András.*

A program szervezője: *Cseke Balázs.* Műhelyvezető: *Müllner András.*

<http://www.romakepмуhely.hu>

Szombat 16:45–18:00 -- Mozaik terem (-1. szint, jobbra)

Transznacionális folyamatok recens kérdései és értelmezési lehetőségei

antro-pólus kerekasztal a kínai diaszpóra kortárs tapasztalatairól

A reform és nyitás politikája következtében az utóbbi évtizedekben Kína nemcsak a kapitalista piacgazdaságra tért át, hanem egyre erőteljesebben és dinamikusabban vesz részt a **globalizációs folyamatokban** is. Az ezzel egy időben bevezetett **„egy gyerek” politika** a szülőket és a gyerekeket helyezi a változások középpontjába. Milyen hatással van mindez a kínai és a globális felsőoktatási folyamatokra? Milyen **nemzeti és transznacionális stratégiák** jelennek meg az angoltanulás mögött, a szülői, diák és iskolai elvárások komplex rendszerében? Hogyan befolyásolja a kínai diákok **tradicionális értékrendszere** a kínai **felsőoktatást**? Mennyire tud a külföldi tanulmányokra a kínai diák és az őt fogadó nyugati intézmény oktatója felkészülni? Többek között ezekre a kérdésekre próbál válaszolni *Kis Andrea* nyolc év sanghaji tapasztalataira alapozva, izgalmas példákon keresztül.

A kapitalizálódó és globalizálódó Kínában kialakult **társadalmi verseny** sok középosztálybeli szülő számára annyira elviselhetetlenné vált, hogy inkább az ország elhagyása mellett döntenek. Ez **az új típusú migrációs folyamat** áll *Beck Fanni* érdeklődésének fókuszában, aki a letelepedési kötvény program „menekülő” családjainak boldogságkereső stratégiáit vizsgálja. Budapesten élő családok körében végzett kutatása alapján többek között ezekre a kérdésekre keresi a választ: **Miért pont Magyarországot választották? Mit remélnek az itteni életüktől? Hogyan képzelték el a jövőjüket? Hogyan kísérti őket tovább a kínai társadalmi verseny, a tökéletes gyerek és tökéletes szülő ideája?**

A beszélgetés az *antro-pólus* folyóirat következő számának tematikus blokkjához kapcsolódik.

A beszélgetés résztvevői: *Beck Fanni* és *Kis Andrea* kulturális antropológusok.

A beszélgetést vezeti: *Papp Richárd* (ELTE TáTK Kulturális Antropológia Tanszék).

Szervező-koordinátor: *Horváth Mária Ilona* (ELTE TáTK; Erasmus University Rotterdam).

<https://antropolus.wordpress.com>

Szombat 18:10–18:50 -- Nagyterem (–1. szint, balra)

„Az istenek lova”

Emberek, lovak, ló-emberek és identitásrepresentációk egy mongol videóklipben

A mongol videóklipnek négy leggyakoribb témája, akárcsak a népdaloknál: a szülőföld, az anya, a kedves és a LÓ. Hiszen ló nélkül nincs világ, nincs hegy és puszta, nincs folyóvölgy, nincs romantikus tájkép, amely más fontos témáknak, mint a szerelem vagy a családhoz, szülőföldhöz, egyáltalán az élethez való viszony ábrázolásának háttéréül szolgálhatna. Előadásomban egy vadlovakról szóló videóklipet fogok elemezni.

Előadó: *Füredi Zoltán* kulturális antropológus, filmes és orientalista, az ELTE BTK Mongol és Belső-ázsiai Tanszékének doktorandusz hallgatója.

Szombat 18:15–19:15 -- Mozaik terem (–1. szint, jobbra)

Go aHEAD! – a Health Diversity projekt

Interkulturalitás az egészségügyben

A hat ország hét szervezetét tömörítő ERASMUS+ Stratégiai partnerség azzal a céllal jött létre, hogy segítse az egyre sokszínűbb betegkörrel dolgozó egészségügyi ellátórendszerben megjelenő konfliktusok kezelését, megelőzését. A HEAD elsősorban képzési tananyag egészségügyi szakdolgozók, illetve egészségügyi intézmények és menedzserek számára. Szemléletmódjában az interkulturalitásról folyó diskurzus, valamint az orvosi antropológia meghatározó, módszertanában pedig a francia szociálpszichológus, Margalit Cohen-Emerique által kifejlesztett „kritikus incidens” koncepcióra támaszkodik.

A program célja bemutatni a HEAD projektet annak elméleti háttérével és konkrétan megvalósuló eredményeivel együtt. Ezt három tematikus részben kívánja megvalósítani.

- I. A résztvevő szervezetek rövid jellemzése, majd **a projekt alapvető koncepciójának** felvázolása.
- II. Az **öt ún. intellektuális eredmény**, vagyis a projekt kézzelfogható termékeinek bemutatása:
1) Kritikus incidensek kézikönyve; 2) Orvosantropológia kézikönyv; 3) Jó gyakorlatok gyűjteménye és értékelő eszköze; 4) Képzési program egészségügyi szakdolgozók részére; 5) On-line tréning.
- III. Az utolsó tematikus egység a képzési tananyagokat kívánja részletezni, illetve **interaktív módon az on-line tréning** néhány részét a hallgatóság segítségével **kipróbálni**.

Előadó: *Dobos Attila* kulturális antropológus, filozófus (Simmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar).

Szombat 19:00–20:00 -- Nagyterem (–1. szint, balra)

Queenbiózis

Előadás vetítéssel, sok képpel, hanggal és mítosszal

Mit jelenthet a Queen zenéje és Freddie Mercury személye egy tizenkét éves budapesti fiú számára napjainkban? Milyen reakciókat vált ki osztálytársaiból, környezetéből, hogy kommunikálja a Queen és Freddie Mercury művészetének kedvelését? Mit mondanak el ezek a reakciók a mai magyarországi társadalomról, és hogyan hatnak ezek „vissza” egy tizenkét éves fiú személyiségformálódására?

Hogyan kapcsolódhat össze a Queen története egy magyarországi, negyvenöt éves férfi családtörténetével és ennek kultúra- és társadalomtörténeti háttérével?

Beszélhetünk-e a személyes kapcsolódások perspektívájából a Queen és Freddie Mercury szerepének általánosabb jelentéseiről a modern és posztmodern mítoszok narratíváiban? Hogyan kapcsolódik például a Queen sztori a modernitás „social mobility” mítikus narratíváihoz? Mit mondanak el a Queen dalszövegei a modern mítoszok „you can do it” és „make yourself” koncepcióiról? Miért választotta

Farrokh Bulsara a „Mercury/Merkúr/Hermész” nevet magának, és milyen jelentések, művészeti koncepciók kapcsolódhatnak mindehhez?

Az előadás kérdéseit számos Queen szám és klip meghallgatásával, megtekintésével fogjuk körüljárni.

Előadók: *Papp Máté*, 12 éves tanuló, képregényíró/-rajzoló; és

Papp Riki, 45 éves kulturális antropológus, modern mítoszok kutatója (ELTE TáTK Kulturális Antropológia Tanszék).

Szombat 19:30–20:00 - Mozaik terem (-1. szint, jobbra)

Neuroantropológia – betekintés egy interdiszciplináris területbe

A környezet, kultúra és ember interakciója, illetve ezen interakció megnyilvánulása a testben

A fizikai és a szociokulturális környezet állandó interakcióban áll az egyénnel. Vajon milyen idegrendszeri adaptációk jelennek meg az interakció hatására? És hogyan hatnak vissza a testi változások a környezetre? Néhány példán keresztül betekintünk ebbe a kölcsönhatásba és ízelítőt kapunk abból, hogy az antropológia hogyan működhet együtt az idegtudománnyal.

Előadó: *Zörgő Szilvia* kulturális antropológus (Simmelweis Egyetem, Magatartástudományi Intézet).

Szombat 20:15–21:00 - Mozaik terem (-1. szint, jobbra)

Képi befogadás különböző kultúrákban – képes előadás

André Bazin írja tanulmányában, hogy „a fotografiai kép a festészetet felváltott objektivitás” lett; és vitathatatlan, hogy a képmanipulációt félretéve, a kép tanúskodik egy kor érzés- és értelemvilágáról, legyen az *Robert Capa* „A milicista halála”, vagy *McCurry* afgán zöldszemű fátyolos lánya.

Az antropológiai fotó a kultúra tükré, a tárgyi kultúrát igyekszik visszaadni a vizualitás nyelvén keresztül. Sokan keresték a fotó titkát, hogy mitől marad meg bennünk egy fotó, és mitől nem a sok más többi. *Henri Cartier-Bresson* szerint a fotó lelke a „*decisive moment*”, a döntő pillanat, és abba sűrűsödik minden, ott fagy meg az idő örökre.

A kép az érzéseink, vágyaink kifejezése, hiszen amikor a távoli törzsi kultúrák mesevilágát nézzük, ott vagyunk abban a mítoszban, elhagyjuk saját valóságunkat, hogy részt vegyünk a vizet vivő gyermek és fején gyümölcsöket hordó nő falujában zajló életben.

A kép a múltunk lenyomata bennünk, mindenki fiókjában ott a családi barnított kép, vagy ma már a számítógépen az egész világ tükré.

A kép befolyásol, manipulál, hat és kérdésekre sarkall, elindít, és katalizátorként részt vesz személyiségünk fejlődésében, önmagunk és a világban való lét felismerésében; reflexió és önreflexió.

De az a folyamat, ahogyan befogadjuk, a kép saját és önmagunk története, a kultúra hangja és visszhangja.

Valahányszor megfordultam különböző kultúrákban, azzal szembesültem, hogy a képnek más és más a jelentése; van olyan távoli kultúra, amelyik magasztalja a képet, és fétisként kezeli, a másik rossz szellemek birtokba vételi rituáléjának tartja. Ezekről az élményekről szeretnék beszámolni, a kép befogadásáról és a kiállítások körülményeiről, szervezéséről, hangulatáról különböző kulturális terekben.

Előadó: *Turós Margareta* kulturális antropológus, fotós, világutazó.

- **Kapcsolódó program:** Tárlatvezetés a „Sétáló színek – Walking colours” című kiállításban

Szombat 21 órai kezdettel - Nagyterem (-1. szint, balra)

Esti program – a Három Holló szervezésében

Részletek: <https://www.facebook.com/haromhollo/>

ÁLLANDÓ PROGRAMOK

KIÁLLÍTÁS

Sétáló színek – Walking colours

Portrék a nagyvilágból – Turós Margareta fotókiállítása a **Galériában**

- Tárlatvezetés: Május 11. (szombat) este a **Galériában** ▪ Előadás 20:15-től a **Mozaik teremben**.

ALKOTÓMŰHELYEK

Kézműves programok, művészeti foglalkozások kicsiknek és nagyoknak.

| Szimbólumműhely | Kavicsfestés | Tárgykészítés termésből, kagylóból, gyöngyből | Recycling alkotóműhely | Mesék, mítoszok feldolgozása | Mexikói csörgődob és más hangzó tárgyak |

>>> Vegyes technikák, interaktív művészeti foglalkozások

JÁTÉKSAROK

Gyermekprogramok, kreatív foglalkozások

Népek játécai – mindenkinek Szombat délután interkulturális társasjáték

Népek meséi és mítoszai

ESTI PROGRAMOK – a Szimbiózis fesztivál és a Három Holló szervezésében

Részletek: <https://www.facebook.com/haromhollo/>

KONCERT

ÉTEL – ITAL

TÁRSALGÓ

KÖNYVES STAND bemutatókkal és beszélgetésekkel

INFOPULT – a bejáratnál.

ALKOTÓMŰHELYEK

Vegyes technikák, kézműves programok, interaktív művészeti foglalkozások

Május 10. PÉNTEK

Folyamatosan lehetőség van **szabad alkotásra**, népmesék, **mítoszok feldolgozására**, **kifestőre**, **recycling** alkotások készítésére, **indián motívumok** és **mandalák** rajzolására, színezésére.

14:00–15:30 > **Szimbólumműhely** Szász Antóniával > **Mandalák és álomfogók** készítése

15:30–16:30 > **Állatfigurák** különböző kultúrákban

Délután > **Meseprogram + Társasjáték**
Közös alkotás vegyes technikákkal, sok mesével és játékkal. Várunk szeretettel!

16:30–17:30 > **Az emberi test** – interaktív művészeti foglalkozás Simon Andrással

17:30–19:00 > **Ősi jelek a mindennapjainkban** – időtlen formák változó jelentése
Ismeretterjesztő kézműves foglalkozás Kovács Henriettel és Kovács Liliennel

18 óra után > **Kiállítás az elkészült alkotásokból**

Május 11. SZOMBAT

Folyamatosan lehetőség van **szabad alkotásra**, népmesék, **mítoszok feldolgozására**, **kifestőre**, **recycling művek** készítésére, **mandalák** rajzolására és színezésére.

10 órától > **Játék a világ!**
Mesék, mondókák ▪ Színezők ▪ Játékok ▪ Interaktív művészeti foglalkozások

11:30–12:30 > **Mozaikkészítés**

12:30–14:00 > **Recycling** alkotóműhely

14:00–15:30 > **Körmönfonás** és fonalműhely Fosztó Kamillával

15:30–17:30 > **Mexikói csörgődob és más hangzó tárgyak**
– kézműves műhely Melles Katalinnal és Varga Anettel

Délután > **Meseprogram + Társasjáték**
Közös alkotás vegyes technikákkal, sok mesével és játékkal. Várunk szeretettel!

17:30–19:00 > **Ősi jelek, változó jelentések** – kézműves foglalkozás Kovács Henriettel és Liliennel
Minták tervezése és festése kövekre, kéregre
Tárgykészítés termésből, kagylóból, gyöngyből

18 óra után > **Kiállítás az elkészült alkotásokból**

Az alkotóműhelyek koordinátorai:

Kovács Henriett, Lukács Lea, Melles Katalin, Simon András, Szász Antónia.

Terepszemle

A kulturális sokszínűség a terepmunka tükrében

Előadások, filmvetítés és beszélgetés a kortárs terepmunkáról

Péntek 14:00–16:30 - Nagyterem (-1. szint, balra)

A 21. századi terepkutató antropológus vagy társadalomkutató már egy megváltozott terepen találja magát, és nem olyan közösségekre fog bukkanni, mint Malinowski vagy Lévi-Strauss. A globalizáció és a kultúra állandó változásaival kell számolnia, melynek oka a globalizáció. A különféle társadalmi jelenségek sokfélesége, újszerű alakzatai egy úgynevezett kortárs krízishez vezetnek. A szekció résztvevői arra tesznek kísérletet, hogy bemutassák, milyen is korunk terepmunkás gyakorlata, mit jelent terepen lenni, milyen kérdéseket vet fel az Én és Te, illetve a Mi és Ti viszonylata.

A szekció szervezője és moderátora: *Tóth Judit Gabriella* (Budapesti Corvinus Egyetem, TKDI).

Nagy Károly Zsolt (MTA BTK Néprajztudományi Intézet; Sárospataki Református Teológiai Akadémia):
Virtuális egyház? Online módszerek a vallási identitások kutatásában

Hosszabb ideje kutatom a magyar református felekezeti azonosságtudat változását. A vizsgált probléma és a közösség szétszórtsága szinte magától értetődő módon vezetett előbb a *multi-sited ethnography*, vagyis a több színterű etnográfia, majd a közösség online térben való megjelenését követően az online terepmunkamódszerek felé. A kutatás meglehetősen hosszú időtartama alatt megfigyelhettem ennek a módszertannak a „kikristályosodását”, de ugyanez az időtáv arra is lehetőséget adott, hogy a módszertan és a vizsgált jelenségek változása közti kölcsönhatást – vagy ennek elmaradását – is figyelemmel követhessem. Előadásomban ezekről a tapasztalatokról fogok beszámolni.

Tóth Judit Gabriella (Budapesti Corvinus Egyetem, Társadalmi Kommunikáció Doktori Iskola):

„A halál mezsgyéjén jársz, Te is!” A halálkép megjelenése Magyarország, Svájc és Németország kortárs terepein

A modern idők és az új kutatási módszerek tekintetében a kortárs terep meglehetősen változó és olykor merőben új témákat kínál a kutató antropológus számára. Léteznek azonban időtlen kérdések, melyek mindenkor vizsgálhatóak, hiszen az ember létezésének hozzátartozói. Ilyen „örökzöld” kutatási téma a halál, az egy adott közösségben élők halálképe. Jelen előadás azt próbálja bemutatni, hogy egy cserháti falucskában, Nyéstán; egy svájci településen, Schönenwerdben; illetve egy németországi községben, Obertshausenben miként értelmezik a halál fogalmát az ott élők, miként erősíti csoportidentitásukat és milyen cselekvési mintákat alakít ki bennük.

Simon Erzsébet (Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Történettudományi Doktori Iskola):

Magyarok a világ különböző tájain

A magyar történelemben mindig voltak híres és kevésbé ismert személyek, akik különböző okokból, mint a felfedezés, megismerés, jobb életkörülmények, vagy csak a kalandvágy miatt, Magyarországtól távol telepedtek le rövidebb időre vagy akár örökre. Előadásomban kitérek a magyar kivándorlások jelentős korszakaira, az említésre kerülő időszakok alapjául szolgáló eseményekre, illetve a külföldön élő magyarság mindennapi életére. Két konkrét helyről is lesz szó eltérő időkből: Franciaországban letelepedett magyarokról a két világháború között, illetve a napjainkban Bécsben élő jelentős számú honfitársunkról. Két különböző korszak, két különböző terep, mégis van bennük egy közös: a távolba szakadt magyarok, akik nagy reményekkel és álmokkal keltek útra, majd a sikerek és kudarcok hullámvasútján kialakították új életüket. Ezek a magyarok új hazát kerestek és találtak, de a magyar kultúra egy darabját magukkal vitték, őrizve hazájuk évezredes örökségeit, megmaradva magyarnak, távol otthonuktól.

Tóth Gábor (ELTE BTK Néprajzi Intézet):

Emlékező közösségek, múlt, terepmunka

A terepen végzett tapasztalatszerzés sok forrása közül kiemelt jelentőséget tulajdoníthatunk a közösségek, kulcsemberek elbeszéléseinek, amelyek által megismerhetjük a múlt egy jelentősnek tartott eseményének narrációját, valamint a jelen társadalmának ahhoz való viszonyulását. Az egyéni narrációk sokasága számos esetben egy homogénnek tekinthető közösségi narratívát alkot. Kiváltképpen igaz ez a 20. századi sorsfordító történelmi, társadalmi eseményekre (pl. háborús élmények, erőszakoskodások, hadifogság, kitelepítések, internálások, '56 októberének szabad napjai stb.). A jelen közösségein megismerhető narratívák azonban élesen elválnak a korábbi generációk emlékezetétől. Ma már a második világháborúról, valamint az '50-es évek elejével kapcsolatos eseményekről jóformán csak azok vallathatóak, akik gyermekfejjel, fiatalon éltek át az eseményeket. Ezekben a témákban a gyermekkori nosztalgia, a gyermeki megfigyelés, gondolkodási mód, és a későbbi események iránti érdeklődés és közöny alapvetően változtatja meg a kutatók által megismerhető emlékezet arculatát. A múlt generációnként változik az emlékező közösségek életében is. A múlt és jelen győztesei más történeteket forgalmaznak a múltból. Kitelepített svábok, betelepített bukovinai székelyek, meghurcolt kulákok, felemelkedett tsz-igazgatók stb., mind-mind mást láttak, mást láttatnak a jelen terepein. Más történeteket, más közösségi múltakat forgalmaznak ugyanarról az eseményről. Mi a rögzítendő, mi a reprezentálandó? Mi a társadalmilag értékes? Milyen múltat forgalmaznak az emlékező közösségek, és melyet a történészek? Kinek a nézőpontja fog előtérbe kerülni a kutatói válaszadásban? Feltáruhat-e az „objektív” múlt, vagy a kutatók személyes hiteiket, elképzeléseiket fogalmazzák bele írásaikba?

Biczó Gábor (Debreceni Egyetem GyGyK Társadalomtudományi Tanszék) – *Szabó Henriett* (Debreceni Egyetem, Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola)

Kisvilágok I. – filmvetítés és beszélgetés a kortárs vidék kisvilágairól

Claudio Magris kortárs olasz író szerint minden hely, legyen az a külső szemlélő számára az első pillantásra bármilyen érdektelen vagy kicsiny, valójában az ott élők perspektívájából megfellebbezhetetlen módon a világ közepe. A legfontosabb világ, ahol egy egész élet leélését követően sem kell úgy éreznie az embernek, hogy bármi fontosból kimaradt volna.

A rendszerváltást követő magyarországi vidék kisvilágainak a szemünk előtt lejátszódó és mégis rejtve maradó folyamatait közelebbről szemlélve, a helyiek elbeszéléseit hallgatva, úgy tűnik, fontos kérdés, hogy Magris derűlátása esetünkben is indokolt-e.

A kortárs vidék kisvilágairól, a helyről, az ott élők mondhatnak hiteles ítéletet, és tapasztalataink szerint érdemes odafigyelni szavaikra.

A *Kisvilágok* dokumentumfilm-sorozat első részében Kisköre társadalmi-közösségi viszonyait mutatjuk be.

A fesztivál fő támogatói:

Három Holló kulturális központ, EUROIL, MARP, Szimbiózis Kulturális Antropológiai Alapítvány

További támogatók, partnerek:

Magyar Kulturális Antropológiai Társaság (MAKAT), Comitas Pedagógiai-Antropológiai Közhasznú Egyesület, ELTE Társadalomtudományi Kar, ELTE TáTK Kulturális Antropológia Tanszék, Miskolci Egyetem Kulturális és Vizuális Antropológiai Tanszék, Budapesti Corvinus Egyetem, MTA BTK Néprajztudományi Intézet, MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, Néprajzi Múzeum, Romakép Műhely, Talking Houses/Beszélő Házak, PAD Alapítvány a Környezeti Igazságosságért, Open History, Artemisszó Alapítvány, Mira interkulturális közösség, Health Diversity projekt, Csodaműhely Egyesület, ELTE TáTK HÖK, ELTE BTK HÖK, Palantír Film Vizuális Antropológiai Alapítvány, AntroPort, Globula Bt., Magyar Lettre Internationale, antro-pólus folyóirat, Kultúra és Közösség, Replika folyóirat, Erdélyi Társadalom folyóirat, „Ahhoz képest” zenekar, Home Made Hostel.

Kellemes időtöltést kívánnak a fesztivál szervezői!

Főszervező: Melles Éva, Szász Antónia, Tóth-Kirzsa Fruzsina

Honlap: Majer Tibor / Archívum: Lakatos Dóra, Lakatos Csaba (GlobulaNet), Szász Antónia

Plakát: Holicska Ádám

Technikai koordinátor: Pivarnyik Balázs, Lévai Márton, Fehér Péter

Programfüzet: Melles Éva, Szász Antónia

Fotó: Pivarnyik Balázs

Köszönettel tartozunk a Három Hollónak a helyszínért, valamint minden előadónak, résztvevőnek, műhelyvezetőnek, programszervezőnek azért, hogy részvételükkel megtisztelnak minket, és emelik a rendezvény színvonalát és hangulatát.

Külön köszönet Csajka Juditnak, Farkas Rebekának, Pfluger Tímeának, Régi Tamásnak, Smid Zsófiának, Szabó Szendrának, Váczi Virágnak, valamint a Három Holló munkatársainak és önkénteseinek a rendezvény szervezésében és megvalósításában nyújtott segítségükért.

Köszönjük a Három Hollónak a szekcióprogramokhoz adott tárgyi eszközöket, a Lettre-nek és a Kultúra és Közösség szerkesztőségének pedig a kiadványokat, szakmai anyagokat.

Köszönjük továbbá mindazok munkáját, akik a fesztivál helyszíni megvalósításában közreműködnek.

Aranyi Natália, Bagi Eszter Borbála, Bakos Áron, Barcza Ildikó, Barta Géza, Drjenovszky Zsófia, Fehér Péter, Fosztó Kamilla, A. Gergely András, Kis Balázs András, Kiszely Tibor, Kovács Henriett, Kovács Lilien, Lévai Márton, Lukács Lea, Márványkövi Ferenc, Melles Katalin, Murányi Veronika, Parragi Hilari, Schiller Katalin, Simon András, Szabó Szandra, Székely Anna, Varga Anett, Varga Kinga és még sokan mások.